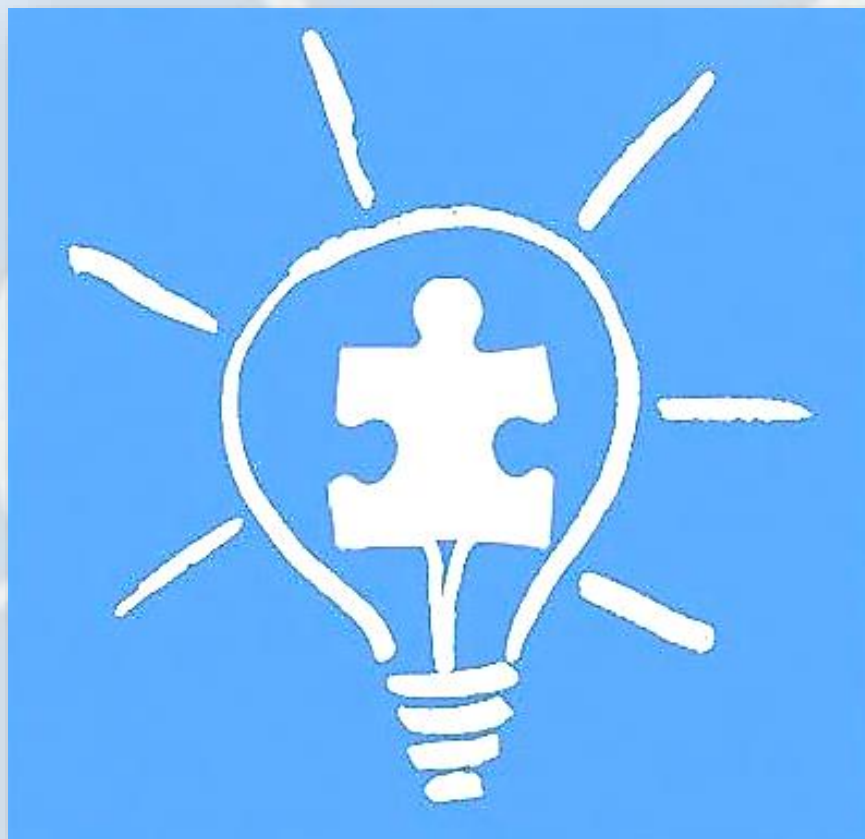

PORUCHY AUTISTICKÉHO SPEKTRA

Autismus

- jedna z **nejzávažnějších poruch dětského mentálního vývoje**, která vzniká na neurobiologickém podkladu, vrozená porucha některých mozkových funkcí
- **pervazivní** (zasahující všechny oblasti) **vývojová porucha**
- dítě dobře **nerozumí tomu, co vidí, slyší a prožívá**
- doprovází jej **specifické vzorce chování**
- cca 75% autistů je mentálně postiženo

Projevy autismu

jsou rozmanité, avšak postižení vždy ve třech oblastech (triáda):

1. sociální chování – interakce

2. komunikace

3. představivost

- za rok se v ČR narodí cca 200 dětí s PAS
- okolní svět v autistech vzbuzuje obavy a nejistotu, protože mu nerozumí
- autista = cizinec, který nerozumí okolí

1. Sociální chování – interakce

- nereagují na běžné sociální signály (úsměv, oční kontakt, emoční projevy)
- obvykle nechápou smysl běžných sociálních situací
- chybí sociální úsměv, maskový výraz obličeje, dívání se „skrz“ osoby
- jednání s osobami jako by byly předměty
- preference her a činností o samotě
- nezájem o ostatní děti i dospělé, neschopnost vytvořit přiměřené vztahy s vrstevníky
- působí, že žijí ve vlastním světě

- obtíže při podřizování se společným pravidlům, neschopnost spolupracovat
- obvykle nemají potřebu se mazlit, dotyk cizí ruky jim není příjemný
- neočekávané a nesrozumitelné akce a reakce
- selektivní reakce na pokyny
- problémy v chování – výbuchy vzteku, agrese, sebezraňování – tj. obrana či únik z nesnesitelné tísně
- hyperaktivita

2. Komunikace

- obvykle nedovedou a ani nemají potřebu komunikovat standardním způsobem
- řeč nemusí být prostředek komunikace
- nereagují na své jméno, pokyny – někdy působí dojmem, že jsou neslyšící
- opoždění nebo úplný deficit ve vývoji řeči, častá echolálie, samomluva
- mnohomluvnost – velké množství řečených slov, vět bez jejich efektivního užití
- mimika a gestikulace – nesrozumitelná okolí či neodpovídající realitě

- nerespektování komunikačních zón – velká nebo naopak velmi těsná komunikační vzdálenost
- o sobě většinou mluví ve třetí osobě
- časté odvedení komunikujícího partnera (za ruku) k předmětu zájmu dítěte s PAS
- nevyhledávají oční kontakt – většinou se dívají do země či stranou

3. Představivost

tj. schopnost vytvářet představy, je předpokladem tvořivé činnosti, zvláště v problémových situacích

Neustálé změny věcí mi berou šanci se na ně připravit. A proto mě velmi těší dělat věci donekonečna stejným nezměněným způsobem.

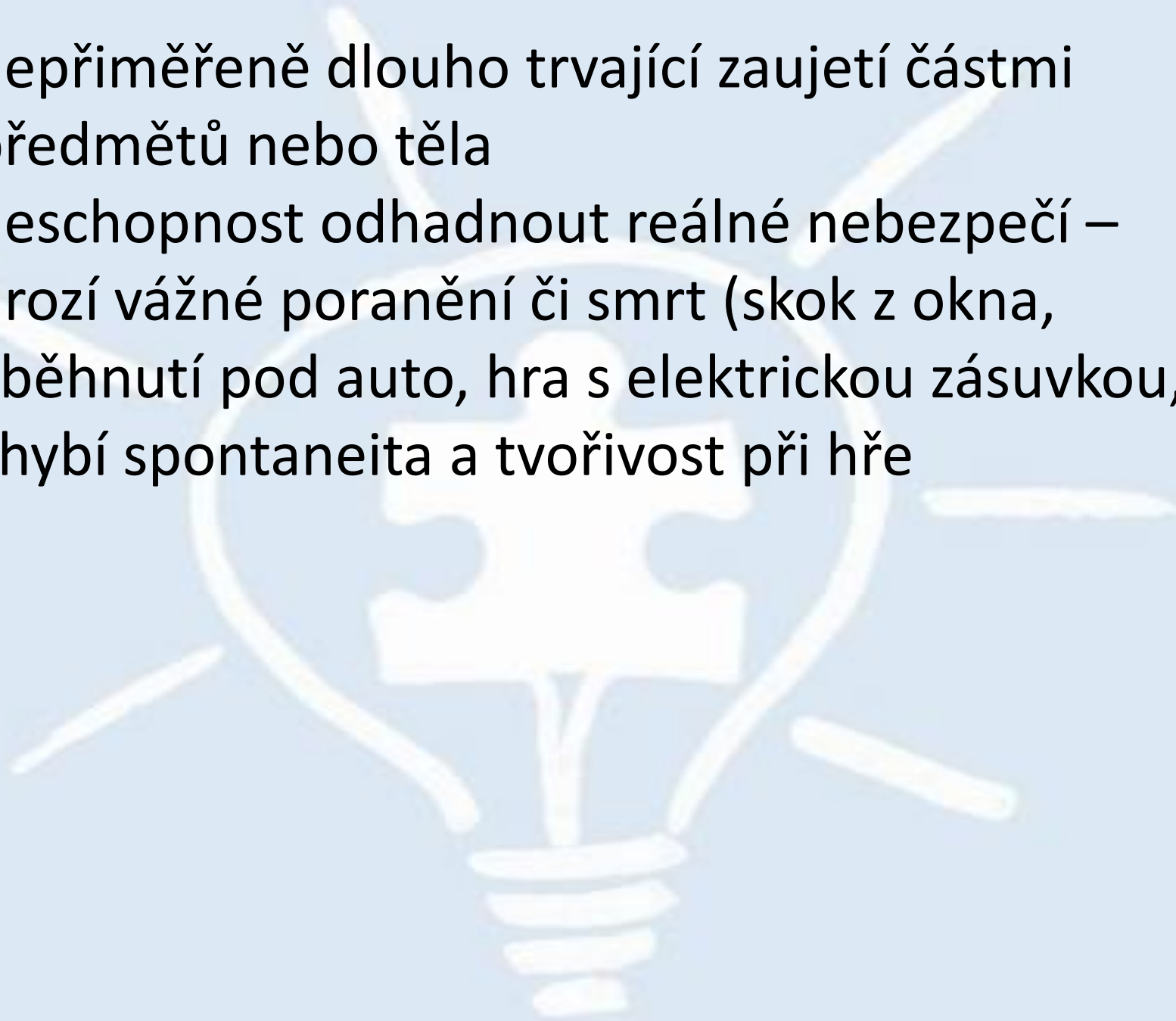
D. Williams in H. De Clerg, 2007

- problémy s učením, myšlením a plánováním
- zaujetí činnostmi, které je abnormální buď intenzitou nebo předmětem zájmu (např. astrologie, meteorologie, statistika, dopravní prostředky)

- odpor ke změnám (cesta do školy, pracovní místo, rozestavění nábytku, barva zdí, stále stejná hra, přítomnost neznámé osoby, ...);
- změnou autista ztrácí jistotu a nezávislost – nedokáže předvídat sled událostí
- neschopnost zobecnění – př. „auto“ – pouze jedno konkrétní
- ulpívání na nefunkčních rituálech a rutinních činnostech
- stereotypní a repetitivní motorické zvyky (třepání či kroutivé pohyby rukama a prsty, točení se)
- zdánlivá necitlivost na pocity bolesti, chladu, tepla

- nepřiměřeně dlouho trvající zaujetí částmi předmětů nebo těla
- neschopnost odhadnout reálné nebezpečí – hrozí vážné poranění či smrt (skok z okna, vběhnutí pod auto, hra s elektrickou zásuvkou,...)
- chybí spontaneita a tvořivost při hře

Nespecifické rysy

- řadí věci do řad
- upřednostňují periferní zrakové vnímání (koutkem oka) před přímým pohledem
- chůze je nachýlená nebo po špičkách, tleskání, luskání prsty
- fascinace pohybem věcí (roztáčení hraček, zavírání dveří, větrák,...)
- nepřiměřené emocionální reakce
- neobvyklé reakce na smyslové podněty (hypersenzitivita na zvuky, světla nebo doteky, nepřiměřené reakce na vůně a pachy)

Etiologie PAS

- **nejasná**
- **hlavní příčina:** vrozené abnormality mozku
- **předpoklad:** genetické faktory
- **pravděpodobně:** chromozomální porucha chromozomů X7 a 16
- **možná:** některá prodělaná onemocnění, neschopnost organismu dostatečně zpracovat některé běžné složky potravy
- **spekulace:** očkování dítěte jako spouštěcí mechanismus

Aspergerův syndrom *(viz samostatná prezentace)*

- charakterizován **porušením sociální interakce**, které **napodobuje autismus**, současně s opakujícím se **omezeným, stereotypním repertoárem zájmů a aktivit**
- liší se od autismu hlavně tím, že **není opoždění ve vývoji řeči a v kognitivních schopnostech**
- často spojen se **značnou nemotorností**
- **abnormality** mají velkou tendenci **přetrvávat do dospívání a dospělosti**
- **Patří sem:**
  - autistická psychopatie
  - schizoidní porucha v dětství

Dělení autismu

1. Vysoce funkční autismus

- jedinci s normálním IQ
- normální či pouze mírně narušené komunikační schopnosti
- většinou děti s Aspergerovým syndromem
- jsou obvykle schopni úplného zapojení do majoritní společnosti
- mají potíže hlavně v chápání sociálních situací, obtížně se vžívají do myšlení a pocitů druhých lidí

2. Středně funkční autismus

- jedinci s lehkým nebo středně těžkým MP
- větší uzavřenost, snížená schopnost navazovat kontakty
- více narušena řečová složka
- projevy stereotypie

3. Nízko funkční autismus

- jedinci s těžkým a hlubokým MP
- žádná nebo malá schopnost navazovat kontakty
- nerozvinutá řeč
- stereotypní a repetitivní příznaky

Podpora dětí s PAS – TEACCH program

Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children (péče a vzdělávání dětí s autismem a jinými komunikačními problémy)

Vychází ze tří principů:

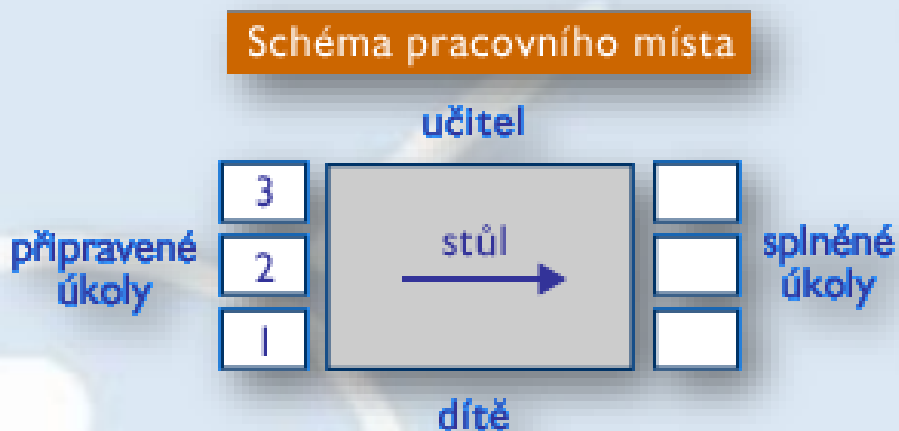
1. individualizace
2. strukturalizace
3. vizualizace

1. individualizace

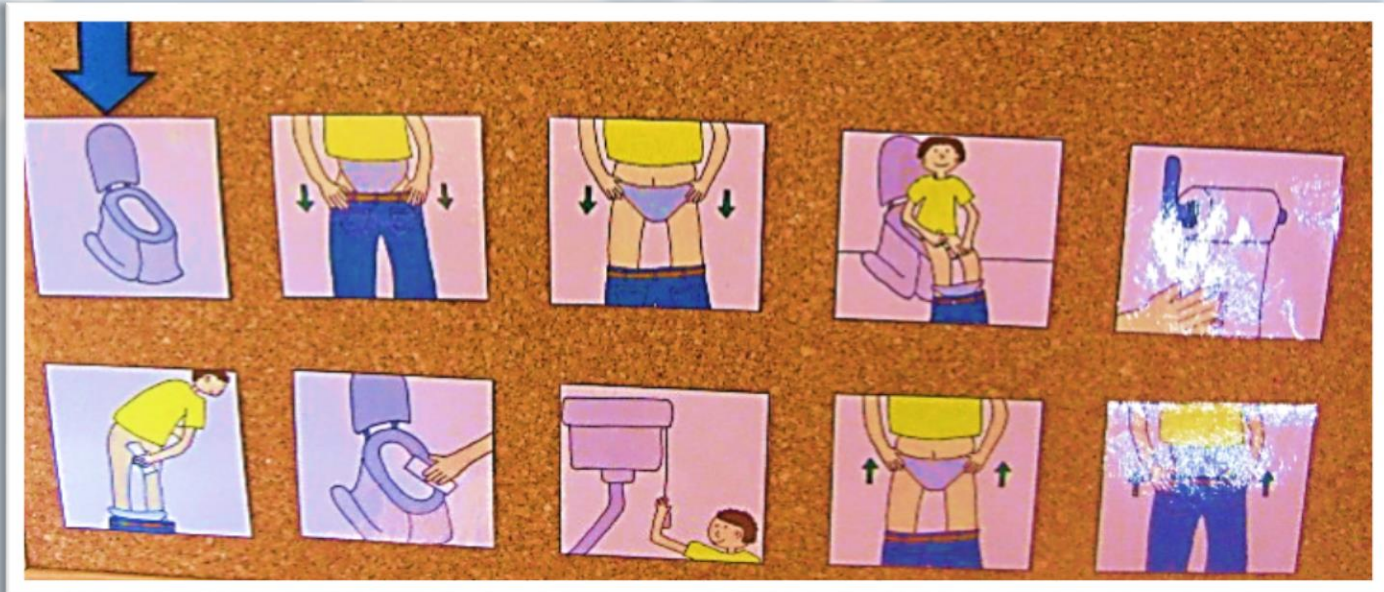
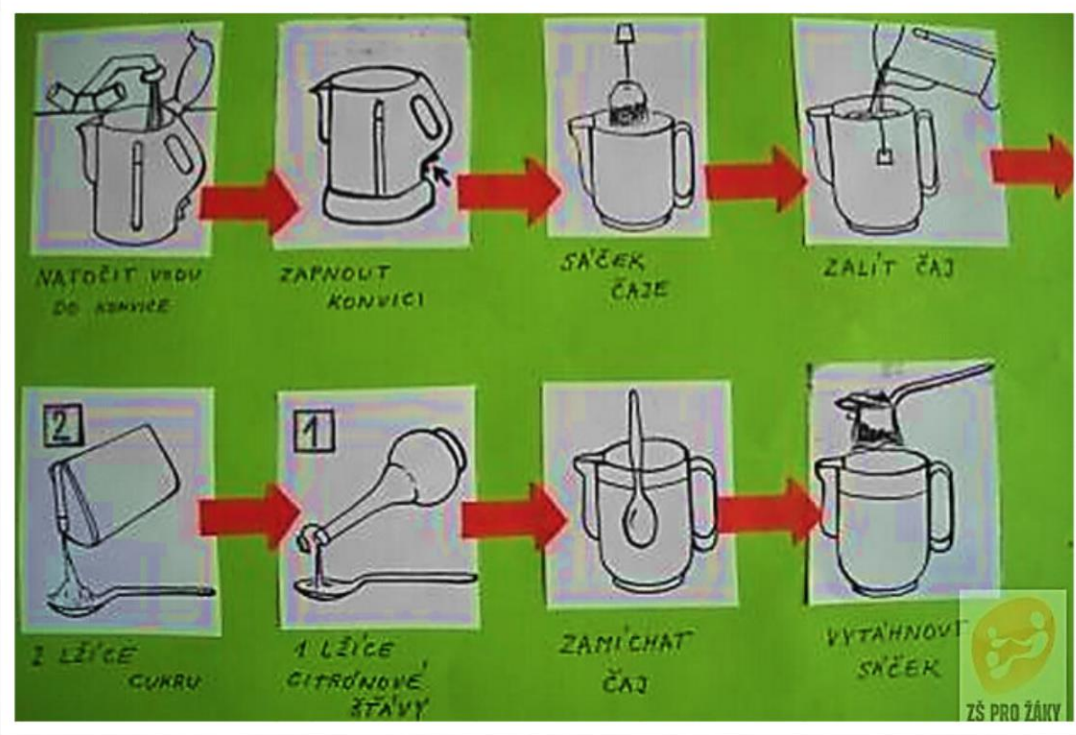
- zjistit úroveň schopností dítěte (SPC)
- zvolit **vhodný typ komunikace** (předměty, fotografie, piktogramy, písmo, kombinace způsobů)
- vytvořit **vhodné pracovní místo**
- vytvořit **individuální výchovný a vzdělávací plán**
- zvolit strategie řešení problémů chování způsobené poruchami autistického spektra

2. strukturalizace

- **prostoru** – kde (pracovní místa), vizuální vymezení hranic mezi prostory pro různé činnosti
- **času** – kdy, jak dlouho, sled činností (vizualizace času – kalendáře, přehledy, přesýpací hodiny)
- **činnosti** – jakým způsobem (předvedení, společná práce, procesuální schémata)

3. vizualizace

- **procesuální (pracovní) schémata** jednotlivých popř. složitějších postupů
- **využití** - konkrétní předměty
  - fotografie
  - piktogramy
  - piktogramy s nápisem
  - nápisy
  - psaný rozvrh
  - diář
  - gesto
  - návody

PODZIM

Podzim na větrném koni
dokolečka listů honí.
Dráček stoupá mezi mraky,
kdo by nechtěl létat taky?

ŘÍJEN

Říjen, barevný je sen,
jen pohleďte do oken.
Zajíci se z polí ztrácí,
Zato lítají tam „draci“.

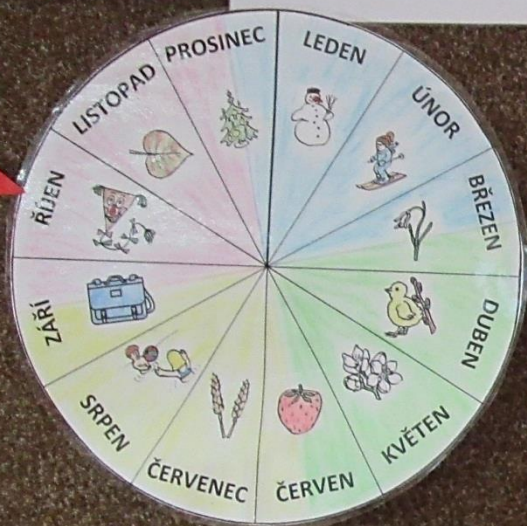
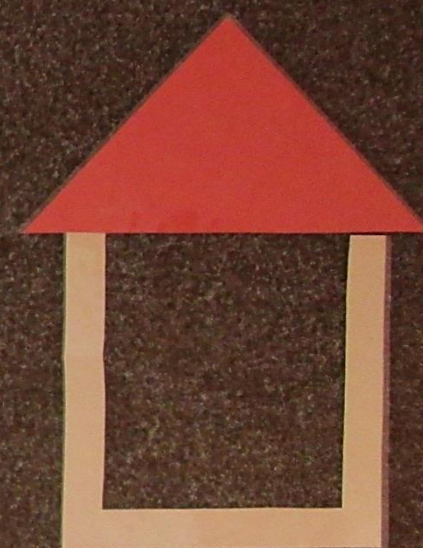
UČITELKA MGR. TAĀANA

VYCHOVATELKA JIŘINA

ASISTENTKA SYLVA

JASNO

POLOJASNO

ZATAŽENO

DĚŠŤ

BOUŘKA

SNĪH

PONDĚLÍ

ÚTERÝ

STŘEDA

ČTVRTEK

PÁTEK

SOBOTA

NEDĚLE

EVA

VOLK

SEŠIT

HRANÍ

PRIVITÁNÍ

HRANÍ

WC

UČENÍ

HRANÍ

UMYTÍ RŮCE

UMYTÍ RŮCE

SVIČKA

HRANÍ

HRANÍ

SEŠIT

HRANÍ

PRIVITÁNÍ

HRANÍ

WC

UČENÍ

UMYTÍ RŮCE

VARIT

HRANÍ

OBĚD

HRANÍ

SEŠIT

HRANÍ

PRIVITÁNÍ

HRANÍ

WC

UČENÍ

HRANÍ

WC

SVIČKA

HRANÍ

ČISTIT ZUBY

HRANÍ

SEŠIT

HERNA

PRIVITÁNÍ

HERNA

VEN

UMYTÍ

HERNA

VARIT

UMYTÍ RŮCE

HERNA

SEŠIT

HERA

PRIVITÁNÍ

HRANÍ

WC

UČENÍ

UMYTÍ RŮCE

VARIT

HRANÍ

HRANÍ

UČENÍ

UMYTÍ RŮCE

VARIT

HRANÍ

OBĚD

Štěpán

Filip

Šimon

Jakub

ZPÍVÁNÍ

RANNÍ KRUH

PRÁCE V BOXU

WC

SVÁČINA

PŘESTÁVKA

CVIČENÍ

OBĚD

DRUŽINA

WC

WC

ZPÍVÁNÍ

RANNÍ KRUH

PRÁCE V BOXU

WC

SVÁČINA

PŘESTÁVKA

CVIČENÍ

OBĚD

Neděle

Eliška

5

Pondělí

Hanuš

6

Úterý

Justýna FILHARMONIE ZLÍN

7

Středa

Věra

8

Čtvrtek

Štefan / Sára

9

Pátek

Marina PLAVÁNÍ

10

Sobota

Andrej

11

Neděle

Marcel

12

Pondělí

Renáta / Koloman

13

Úterý

Agáta

14

Středa

Tereza / Terezie

15

Čtvrtek

Havel / Galina KONĚ-KODČANÍ

16

Pátek

Hedvika / Heda PLAVÁNÍ

17

Sobota

Lukáš

18

Neděle

Michaela / Michala

19

Pondělí

Vendelín REDUTA DEN STROHŮ

20

Úterý

Brigita

21

Středa

Sabina

22

Čtvrtek

Teodor KINO

23

Pátek

Nina PLAVÁNÍ

24

Sobota

Beáta

Konec letního času

25

Neděle

Erik

26

Pondělí

Šarlota / Zoe

27

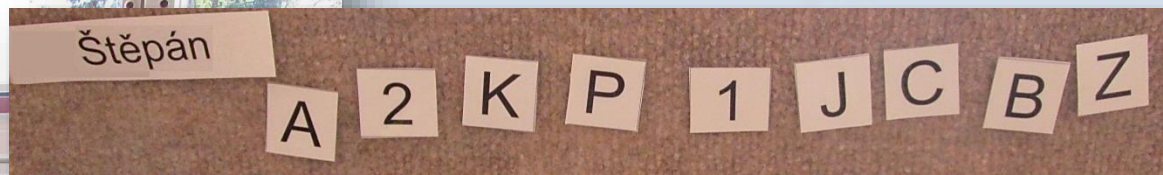
Úterý

Alžběta

Den vzniku samostatného
československého státu

28

Jméno: Jakub Šimčík
 Dopln správné věty. Nápověda je v pravém sloupci.

Naše hlavní město je Praha.

Do Prahy jsme jeli vlakem.

V Praze nás vozilo metro,

Na Václavském náměstí je socha svatého Václava, který jede i.

Těšili jsme se do Muzea lega.

Zlatou střechu má Národní divadlo.

Na kopci Petřín je kovová rozhledna

Místem, kde pracuje prezident, je Pražský hrad.

Přes řeku Vltavu vede starodávný Karlovův most

Praha je krásná.

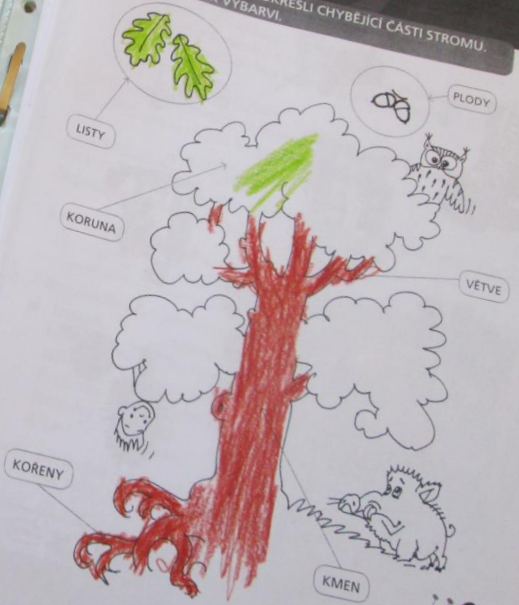
lanovka
 lega
 metro
 tramvaj
 Prahařský hrad
 koni
 Karlovův most
 rozhledna

JÁ A MOJI SPOLUŽÁCI

STROM A JEHO ČÁSTI

DO OBRÁZKŮ DOKRESLI CHYBĚJÍCÍ ČÁSTI STROMU.
 OBRÁZEK VYBARVI.

ANO

NE

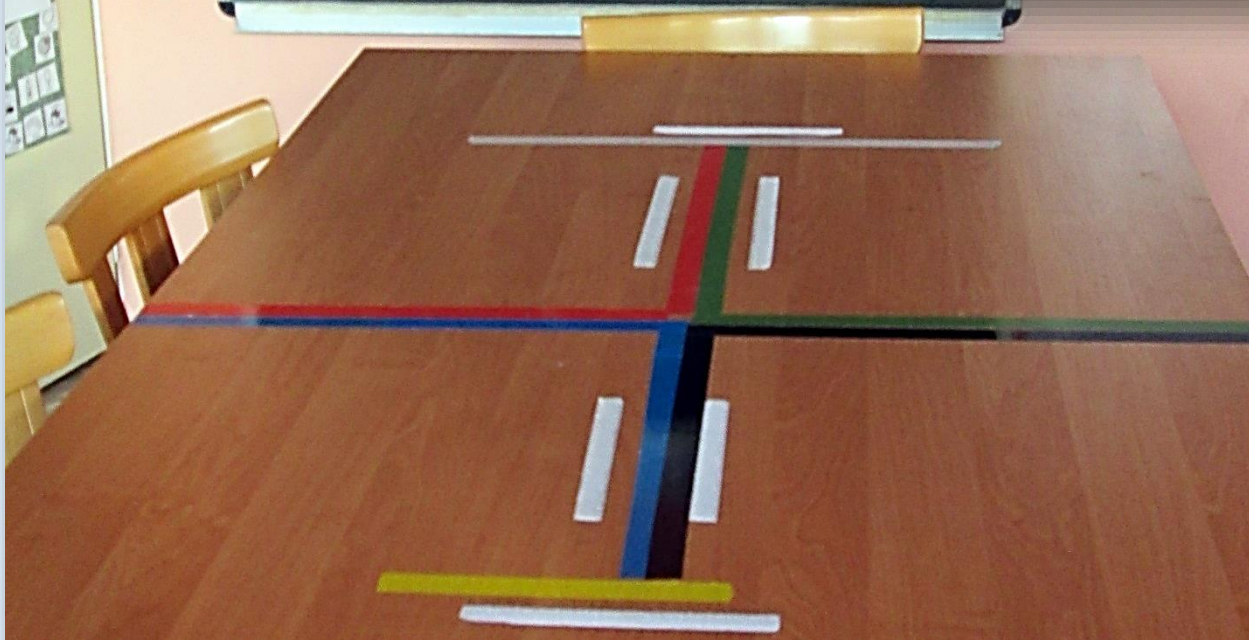
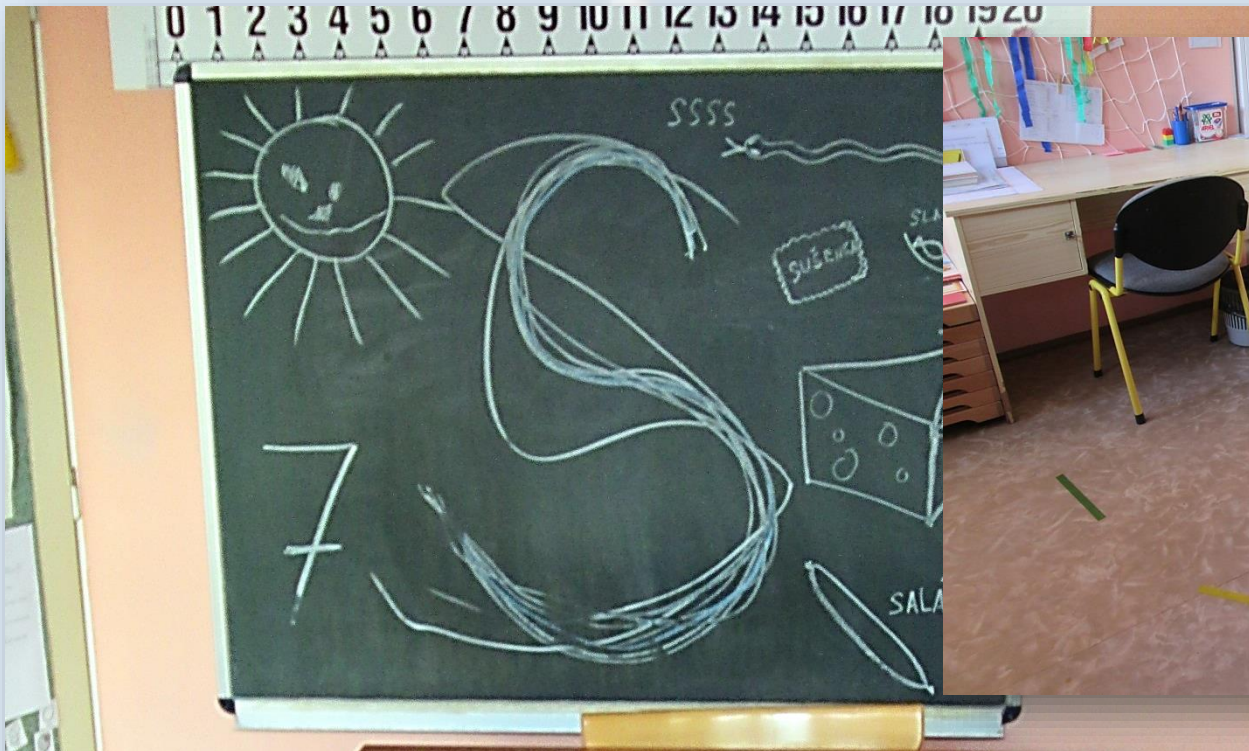
PRÁCE

PITÍ

STŮL

PLASTELÍNA

Specifika zaměstnávání osob s PAS

- postižení je obvykle na první pohled neviditelné
- nevhodné chování
- problémy v komunikaci
- úprava pracovního prostředí, jeho neměnnost, přehlednost
- nutnost jasných pravidel, přesného, detailního popisu činností a zpětné vazby
- dostatečně dlouhá doba zácvičku
- větší či menší potřeba podpory asistenta
- podpora v době přestávek, mimo pracovní dobu a pracoviště

- spolehliví a poctiví zaměstnanci
- obliba stereotypních činností

Vhodné zaměstnání

- podporované zaměstnání
- chráněné dílny
- „osvícení“ zaměstnavatelé

<https://www.youtube.com/watch?v=TDJXb6IjIww>